

Carolina Voizian

Aveam toate mâinile roșii

(o meditație despre
animalele-mâncare)

[frACTalia]

Eram prin clasa a 8a când fratele meu a început
afacerea cu porcii
Era iarnă și îl vedeam des prin casă cu pantalonii
și puloverele pline de sânge
În chiuvetă mereu un firicel roșu, o urmă
a _____
Mergea după miezul nopții să-i strângă de la
oamenii din sat
să-i taie în ograda tovarășului lui, iar uneori îi lua
gata tăiați
Mergea cu noaptea-n cap la oraș să-i ducă
la piață
Se întorcea cu pungi de mâncare de la
supermarket
Eu aveam anemie și tot pe atunci începeam
să nu mai mănânc
animale [te cheamă să o găsești, dar nu e
o legătură causală între astea]
Rodiile au fier, spunea Malișeva, în emisiunea ei
de dimineață pentru sănătatea întregii familii
Și el mi-a adus din Chișinău 7 rodii [7 rodii
pentru 7 zile], odată cu ele lumea fermecată
a globulelor roșii de sub pielea mea urma
să-și trăiască (re)Facerea

În fiecare seară desfăceam câte una pe sobă,
încă nu văzusem filmulețul pe youtube cum
să desfaci elegant o rodie, încă nu aveam
youtube acolo în sat

așa că trăgeam, mușcam, rupeam, mă enervam,
îmi băgam unghiile, o loveam de-o suprafață
tare în speranța că se va sparge, îmi rezista,
strobeam hainele, perna, strobeam cuvertura,
caietele, strobeam pereții de curând dați cu var

Fratele meu a intrat
și aveam toate mâinile roșii

*

Relația mea cu diferite animale pe care le-am întâlnit de-a lungul vieții e atât de încurcată și multidimensională, că n-ar putea să-ncapă niciodată în câteva poeme. M-am născut și am trăit o mare parte din viață într-o gospodărie rurală, unde toți puii animalelor se cumpărau pentru carne și ouă, și așa făcea toată lumea. Dar în creșterea lor se pune multă grijă și, adesea, iubire. E un fapt straniu să exiști într-o sumă de relații cu alte ființe pe care le îngrijești doar ca să-ți folosească, straniu și în

același timp caracteristic pentru multe tipare ale societăților umane. După ce am început să locuiesc la oraș și m-am îndepărtat de microcosmosul rural care m-a construit, am ieșit din acel tip de relație cu animalele și am migrat spre clasicul șoc și groază al orașenilor față de cruzimea violențelor de la țară, în timp ce-n marginile civilizațiilor noastre urbane tone și tone de sânge clocotesc zilnic în abatoare. Și sunt cei câțiva muncitori ale căror dimineți se clădesc din urlete, din corpuri sfărâmate, din trauma luării unor sute și mii de vieți care, pe cât de normalizată ar fi cultural, nu are cum să fie o experiență OK pentru un psihic uman. În satul în care am crescut aceste urlete erau parte din realitatea zilnică a tuturor, nici prea rar, nici prea des, și poate că ăsta era un mod mai democratic de a ne distribui și de-a ne asuma violențele. Raportarea mea la acest loc din care vin s-a transformat și se transformă mereu. Am ieșit din relația cu animalele de la țară, dar ce am învățat de acolo e că interacțiunea noastră nu era deloc simplă, pur obiectificantă, *le cresc și le omor cât ai zice pește*, ci era fâgașul unei nesfârșite ambivalențe. Conținea drumuri afective greu de parcurs zilnic, treceri între iubire, sacrificiu, grijă, atașament,

agresivitate, doliu, vină, responsabilitate, plăcere gastronomică, toate confirmate mereu cu un *pentru asta le-a lăsat Dumnezeu pe pământ*. Să trăiesc primii mei 15 ani de viață printre animalele cu care m-am jucat, pe care le-am iubit, pentru care am plâns și pe care le-am mâncat, poate că e cea mai complexă lecție pe care-am integrat-o despre binarități și inutilitatea lor, despre proiecții simpliste urbane asupra ruralului, despre judecăți și despre locuri călduțe în care mi-e și mie ușor acum să mă retrag și să închid ochii, locuri amorțite confortabil. E, totuși, o serie de relații care mi se întâmplă zilnic în continuare: locuiesc cu pisici despre care nu știu niciodată dacă mai mult le ajut sau le închid și e imposibil să aflu; folosesc fluidele corporale ale altor animale în multe dintre mesele mele, animale pe care nu le cunosc și sunt atât de departe de mine, că e ca și cum fluidele coborâte din corpurile lor pentru propriii pui ar fi crescut în copaci și mi-ar fi revenit pe bună dreptate; și uite-mă, vorbesc din nou despre ele, despre această diversitate nesfârșită de ființe, ale căror moduri de a exista mintea mea n-ar putea să le cuprindă vreodată, vorbesc despre ele ca despre niște categorii monolitice, clare, ca și cum e atât

de ușor să le văd. Poate de unde ar trebui să încep este locul în care nu știu nimic și nu am știut niciodată despre animale, mai departe de proiecțiile și sentimentele mele, din păcate, umane.

*

Cel mai limpede se vede industria cărnii, industria animalelor-mâncare din orașe, în pilaful cu inimi al mamei. Când cumpără un kilogram de inimi mici. Când în gospodăria ei din sat n-ar fi avut cum să capete un kilogram de inimi mici deodată. Când kilogramul de inimi venite din păsări eviscerate în fabrici vorbește despre ruptura dintre mama și găinile pe care le creștea cândva. Când le porționează și umple congelatorul cu inimi în punguțe. Când le fierbe separat și-apoi adaugă orezul ca zăpada și ele, săgețele, îl străpung. Când sora ei mănâncă și mănâncă, iar dinții ei stricați refuză să mestece inimi, inimile – carne îndărătnică, inimile – mușchi plini de forță. Inimile fierte, cafenii, cu câte un capăt de arteră atârând; inimile, construcții fragile; inimile, vânjoase, degeaba. Atât de vânjoase și tot n-au putut să se apere. Când sora ei repetă: nu le pot mesteca. Le înghit

întregi, mi se face greață. O să vomit numai inimi. Când mama îi spune: le iei una câte una, le pui pe farfurioară, le tai cubulețe mărunțele. Apoi le mănânci. Inimile, deconstruite. Când îmi vine la îndemână să fac o metaforă comparativă cu inimile noastre, ale oamenilor, tăiatul și mestecatul, fierberea, o metaforă despre iubire și suferință. Când simt că metafora asta e o mizerie. Că n-o merităm. Că inima noastră e deja atât de dezechilibrat individualizată în raport cu alte ființe. Că inima noastră are dreptul la viață (și aici, în grade și grade, dar oricum mai mult decât altele). Și că nu avem voie. N-avem voie să folosim aceste găini (și) pentru plăcerea noastră estetică.

Mama iubește noua ei viață de la oraș. Să nu mai taie găini, porci, viței, să nu se mai umple de sânge, să nu-i mai rămână săptămâni în șir pe sub unghii. Să întindă bancnotele, să primească punga și totul să se oprească aici. Mi-a spus într-o zi că nu știe dacă ar putea să mai taie o găină vreodată.

*

poemul cu nenea Vanea l-am scris de mai multe ori

prima oară când mergeam la cenaclu, eram
adolescentă și toate textele mele aveau un scop:
să șocheze, să te strângă de gât
[mult din relația cu literatura poate fi și despre
relația cu iubirea, ce simți că meriți sau nu]
doar că aici scopul textelor mele nu era al
meu, intim; îl preluam de la scriitorii atât
de încântați de mine, de forța, agresivitatea,
rebeliunea adolescenței, toate suprapuse pe un
miez așa vulnerabil, inocent, un miez de copil;
bărbații ăia mă băgau în seamă și violența se
răsucea în textele mele ca un șarpe abia trezit
am scris uciderea cățelului prin ochii fetei, am
scris vocea inocentă strivită de adulți
l-am citit la o masă unde oamenii au zis: doamne
ferește, ce psihopat nenea Vanea
și au continuat să-și mănânce bucățile de carne
din farfurii

povestea cu nenea Vanea se adună așa:
el era vecinul chemat să omoare toate animalele
care li se dădeau greu altora
adică nu găini sau rațe sau găște sau chiar porci –
asta majoritatea puteau
el era chemat pentru vițeluși

pentru iepuri
pentru iezi
pentru miei
pentru toate creaturile
mult prea adorabile (în sens uman)
pentru toate creaturile
pe care oamenii poate că le asociau cu bebelușii lor
nenea Vanea era călăul de serviciu
el le făcea tuturor un serviciu

în poemul meu trăise cățelul portocaliu
pe care ne tot chinuiam să-l facem al casei
cățelul care nu se oprea din mâncat găini, ale
noastre și, mai rău chiar – ale vecinilor
veteranul de război de la două ogrăzi distanță
ne-a spus că iese noaptea cu pușca
nu se oprea:
nici legat
nici după ce fusese bătut cu una moartă pe bot
nici cu bățul
nici cu binișorul
s-au încercat toate
într-o zi înaltă de vară a fost urcat în portbagaj
să nu vadă drumul
și l-au dus departe

l-au dus în măruntaiele pădurii de la capătul
celuilalt sat
iar peste o zi și-o noapte blănița lui portocalie
botul lung
corpul uscat, jigărit
au apărut iar la poartă
eu l-am mângâiat
mama l-a găsit la cinci dimineața într-o baie de
pene și sânge
le-au încercat pe toate înainte

așa că l-au chemat pe nenea Vanea
momentul tragic e scurt: ~~nenea Vanea a tapițat~~
~~interiorul cuștii cu curent electric viu/ a băgat~~
~~cățelul acolo/ a lipit o tablă pe ușă/ a pornit~~
~~curentul~~
eu am auzit
am ieșit pe prag
am urlat
ești un criminal și sper să mori în chinuri
și mai sper să existe iad, unde să arzi să arzi să arzi
să arzi
am fost trimisă în casă de mama
mai târziu mi-a spus că evadase cățelul, povestea
avea final fericit

toate-am știut că este o păcăleală

de ce mă neliniștește povestea asta spusă într-un
poem? pentru că exact ca pe mama,

ca pe toți vecinii, figura extremă a lui nenea

Vanea tinde să liniștească cititoarea:

eu nu omor cu sânge rece, eu nu sunt
ca el

și totodată să externalizeze violența noastră,

a tuturor: nenea Vanea ne spală pe mâini

la fel ca muncitorul din abator, nenea Vanea

devine o justificare, o scuză

când executorul/abatorul e o mașinărie socială
complexă

toți tapițăm ușa cățelului

cu curent electric viu

mama

vecinele

eu șocată de această întâmplare care scriu

un poem despre ea

oamenii de la masă care o ascultă și o folosesc

ca și cum ar spune ceva bun despre ei – eu

nu sunt ca el, eu nu omor căței sau pisici,

în timp ce-și mănâncă limba de vacă în sos
de roșii, friptura de porc, aripioarele

am o reticență când mai spun această istorie și
pentru că e excepțională
pentru că în cultura în care s-a întâmplat să ne
naștem se obișnuiește să ne fie milă de câini
și pisici
și în lista violențelor noastre împărțite aleatoriu
de la acceptabil la neacceptabil
câinii să fi nimerit un loc mai bun decât, de
exemplu, găinile

și, în schema mare a lumii, nu folosește la nimic
să o spun
sau folosește la întărirea stării lucrurilor așa cum
sunt de fapt
folosește orășenilor să fie oripilați a zecea mia oară
de violența asupra animalelor de la țară
de bărbații ăia alcoolici barbari care n-au nicio
limită
și șocul să le confirme superioritatea morală
apartamentele călduțe, supermarketurile cu
organe frumos împachetate
(și nu, slavă cerului, de căței)

procesate atât de mult că inclusiv ele își uită
corpul animalului în care au pulsat cândva

o societate umană decide să omoare o anumită
categorie de ființe
inventează un întreg aparat sofisticat pentru
procesul omorului
pentru că avem conștiință și această mare nevoie
să ne simțim oameni buni în timp ce ucidem

sunt oamenii (puțini) care o fac
sunt oamenii care dau ordine
sunt oamenii care spun „eu nu aș putea
niciodată”, în timp
ce se uită
sunt oamenii care spun „eu nu aș putea
niciodată”, în timp
ce închid ochii
și nimeni nu pleacă
nimeni nu pleacă
nimeni nu pleacă
de tot

jurnal, 18 februarie 2021:

Când vezi un vițel în vițel, deci nu carne, când vezi vițelul în ciorba de burtă – te înfurie prietena care și-o comandă închizând deliberat ochii.

Îți vine să-i spui: dar gândește-te la vițel! E mic și neajutorat cum ai fost tu copil, și-n același timp mai mare fizic decât jumătate din corpul tău, te simți confortabil să mănânci un copil mare?

Și nu poți să zici asta, sună ca un părinte, un judecător, un inchizitor. Nu poți să zici asta, că n-o să mai vrea să iasă nimeni cu tine la ciorbă. Nu poți să zici asta – pentru că și tu ai mâncat pește vara la mare, era o terasă, era un grup de vegetarieni și toți și-au luat pești diverși, deci ți-ai permis și tu; și ți-ai mai permis pentru că nu empatizezi așa mult cu peștele, nu e destul de uman în mintea ta cât să-i distribui empatie...

Dar vițelul! Nu poți să zici asta pentru că și tu rănești vițelul când mănânci brânza, smântâna, iaurtul, toate lactatele mamelor lor. Și știi cum vaca e însărcinată prin inseminare violentă ca să producă vițel an de an, ca să producă laptele, untul din ușița frigiderului tău, în timp ce vițelul – dacă e băiat, e trimis la salam (doar unul la sută

dintre ei sunt păstrați pentru viitoarele însămânțări); dacă e fată, va avea cel mai probabil soarta mamei. Deci când îți spui: laptele e mai ok, de la lapte măcar nu moare nimeni – nu e neapărat adevărat. Da, dar vițelul, să mănânci bucăți fierte din fința aceea? Mă uit furioasă la prietena mea, care își mănâncă liniștită vițelul, și nu zic nimic. Îmi închid furia.

Cum să nu mănânci carne și să-ți păstrezi, totuși, relațiile?

Să acceptăm ce e diferit de noi, da, să nu judecăm, da, doar că aici intervine o problemă specifică. Când alegi zilnic să nu (mai) mănânci carne, nu poți să-i zici carne, îi zici animale. Cuvântul carne în sine există ca să ascundă o dezmembrare a vieții ce-a fost. Astfel se instalează automat o barieră între mâncătorii de carne și cei care nu mai mănâncă animale, o barieră afectivă. Cei care nu mănâncă trebuie să-și țină mereu ochii deschiși la violență, ceilalți pot să mănânce doar pentru că-și țin apăsat ochii închiși. Nu e că-sunii oameni mai răi și alții mai buni: sunt doze de negare în care toate și toți ne complăcem ca să trăim pe lume. Cum tu te complaci în negarea fostei vieți din burta din ciorbă, în negarea ideii că

mănânci moarte, eu mă complac în negarea faptului că mănânc laptele unui copil al altui animal care nu e în niciun caz mama mea, iar eu nu mai sunt demult un copil care necesită lapte de mamă.

Ochii închiși sau deschiși sunt o puternică barieră afectivă care ține în ea doar apărare. Tu o să te aperi dacă te atac legat de ciorba de vițel: că n-ai timp, că n-ai bani, că fără carne nu-i sănătos, că nu poți să mănânci cu restricții, că nu mai poți cu prozelitismul vegetarian, că nu poți să ai ochii mereu deschiși la toate violențele lumii – o să înnebunești.

Eu o să mă apăr când prietena mea vegană o să mă atace legat de lapte sau ouă: că nu pot să renunț și la lapte și ouă, că eu ce mai mănânc, că nu am timp și nici bani pentru veganism, că nu mai pot cu prozelitismul vegan, că veganismul e pentru oameni stabili financiar și eu nu am acest privilegiu, iar când o să mă apăr o să înghit concomitent o doză de vinovăție legată de peștele-cel-foarte-rar-de-la-mare, pe care nici nu-l mai aduc în discuție, ar fi prea de tot; sunt o cauză complet pierdută pentru vegane și o vegană pentru cine mănâncă animale de trei ori pe zi. Și peștele-de-după-mare, cel cumpărat pe impuls

la terasă, pe el o să-l confesez ca la preot doar unor persoane, care știu că o să-mi zică „e ok că ai mâncat, ești absolvită de vină” sau „ce mai contează un pește în această industrie imensă” sau „oricum erau omorâți” – argumente ce mi le dă și prietena în legătură cu ciorba ei de burtă, iar acolo le resping, sunt scuze, îi zic, sau mă gândesc, ca apoi după o poftă complet disperată de pește să vin să le caut și eu la preot.

Ideea e că și vegetarianismul, și mai ales veganismul sunt îndepărtări largi de mersul lumii, de ordinea ei. Câte îndepărtări din astea poți să duci într-o viață?

Normalul e supermarketul dublit cu organe tăiate și distribuite în cutiuțe de plastic. Normalul e negarea vieții din spatele lor. Să refuzi zilnic normalul ăsta, să individualizezi și personalizezi toate acele organe, să te uiți spre casolete ca spre o multitudine de ființe înseamnă un doliu imens și o furie deloc confortabilă, rapid alienantă. Rapid devine greu să-ți vezi prietena mâncând vițelul fără să o consideri, chiar și pentru o milisecundă, în mintea ta, ucigașă. Deci și pe tine. Da, și pe tine. E un conflict aici, un conflict prea puternic de dus în corp, să te streкори cumva afară din el, să disociezi.

Apoi, mai e problema cu responsabilitatea individuală: cât ajută? La scală mare – aproape deloc.

Ca să nu mai existe burta de vițel în ciorba prietenei mele, trebuie să nu mai fie de găsit în supermarket. Ca să nu mai fie de găsit în supermarket, trebuie să existe o schimbare legislativă, să fie oprită industria. Oricât și-ar schimba obiceiurile alimentare câteva sute de oameni, nu ajuți cu mare lucru vițeei fără o schimbare sistemică.

Totuși, această problemă pare să aibă o nuanță puțin diferită față de oricare altă problemă ecologică, în care ne e clar că schimbarea individuală nu face mai mult decât să mențină economia capitalistă așa cum e ea și e ușor ca argumentul să se oprească acolo, *clean cut* (de ex.: paiele de plastic). În situația animalelor-mâncare nu poți să nu simți undeva în adâncuri că faci totuși rău, chiar și prin asociere, nu poți să oprești de tot vocea aia, ceva te agață: animalul din farfurie e vizibil, răul e vizibil, acolo, în fața ta. Și totuși absent. În special pentru oamenii cu sensibilitate înaltă, se-aude automat pe fundal chemarea la moralitate când în farfurie e o viață luată. Ceva diferit, poate, de paie. O nouă ambivalență afectivă aici:

știi că dacă alegi acum să nu-ți mănânci ciorba, nu se va opri pentru nicio secundă industria creșterii vacilor, te relaxezi; știi că în bălțița din fața ta plutesc porțiuni de corp străin mort, în gât ți se pune o mică alarmă.

*

**În același timp, toate astea sunt adevărate,
au sens și există**

Faptul că animalele nonumane sunt cele mai
discriminate dintre ființe și nu au cum să
vorbească în numele lor

Faptul că le folosim cel mai tare

Faptul că le folosim chiar și când le luăm
apărarea și le umanizăm și vorbim pentru ele,
închizând ochii la toată țesătura sociopolitică
ce ne încadrează pe noi și consumul lor,
țesătură imposibil de destrămat prin
autoflagelarea câtorva oameni

Faptul că le folosim să acuzăm, le folosim
să ne absolvim de vină, le folosim să ne
automartirizăm, le folosim să dăm în cap, să
batem la cap, să ne ridicăm cu un cap mai sus

Faptul că le folosim să judecăm, să punem vina pe oameni săraci, oameni bolnavi, oameni din clase sociale mai puțin privilegiate decât ale noastre, că omoară animale în timp ce noi ne permitem să nu

Faptul că veganismul cere mai mult timp, mai mulți bani și e mai ușor de practicat de oameni stabili financiar, cel puțin în România

Faptul că, tot în România, mulți oameni precari financiar practică totuși forme de veganism și îi înfurie asocierea veganism = privilegiu, li se pare o scuză, un mit

Faptul că aproape nimeni dintre noi nu am putea să omorâm cu mâinile noastre o găină, o vacă, un pește, un porc. Ipocrizia de-aici

Faptul că pentru avocadoul și cajuul din mega image și pentru burgerul congelat din plante sunt exploatați oameni în feluri sinistre în țări îndepărtate de noi, la care ne permitem să nu ne uităm

Faptul că și pentru omorât și dezmembrat porci și vaci sunt exploatați în feluri sinistre muncitori români în abatoarele din Germania sau chiar de aici, la care ne permitem să nu ne uităm

Faptul că la ce ajută veganismul de supermarket, când mulți înlocuitori vegani vin și ei din industrii bazate pe exploatare și pe profit? Sau poate e o diferență minusculă în ideea că nu mai trec prin exploatare oameni ȘI animale, ci numai oameni?

Faptul că atunci când o bucată roșie de țesut e prăjită și învelită în mirodenii și o găsești în casoletă gata de consumat, e din ce în ce mai greu să vezi acolo animalul

Faptul că nedreptatea din lumea asta e atât de nesfârșită și pe toate palierele, încât toate păstrăm o serie de violențe active în conștiință și o altă serie în inconștient, că nu le-am putea duce pe toate; faptul că pentru multe dintre noi, de-a lungul vieții, animalele călătoresc între cele două tărâmurii, animale-mâncare-animale-mâncare-animale-mâncare-animale

Faptul-legătură dintre standardele toxice de frumusețe prescrise femeilor, anorexia și restricțiile alimentare; și anume realitatea obiectivă că în vindecarea de după anorexie nu ajută deloc să te fixezi pe ce ai voie și

ce nu să mănânci, deci poate fi greu să nu
mănânci produse animale

Faptul că atunci când lucrezi zece ore pe zi și
ai alți oameni în grijă și zero timp și spațiu
pentru alegeri individuale, chiar nu-ți stă
mintea la animale

Faptul că sunt, totuși, oameni care lucrează zece
ore pe zi și le stă mintea și la animale

Faptul că majoritatea dintre noi, văzând uciderea
unui animal mic-drăgălaș, n-am rezista psihic
și totuși ajungem să le mâncăm; felul în
care ideea asta pune lumină pe capacitatea
oamenilor de a-și construi castele întregi de
sofisticării pentru autoamăgire

Faptul creștin din mănânc și plâng, mănânc
Iubirea și pedeapsa, și vina, și ierarhia, și puterea
Puterea

Tăierea porcului din ograda noastră de crăciun,
inima mea complet sfâșiată, eu copilul
ascunsă-n dulap în dormitorul cel mare
cu trei perne pe cap să nu-i aud urletul, eu
copilul alergând prin ogradă la o oră după și
rozând la un zgârci de ureche pârilită, poza cu
mine cu căciulă roșie cățărata pe porc și un
zâmbet cât o felie de pepene

Puiul de cățel care a intrat pe poarta noastră a doua zi dimineța după tăierea porcului și-a fost ca o viață nouă primită cadou de familie, după ce tocmai luaserăm una, dar de ce?; am primit și-am primit, și-am primit

Puiul de cățel care s-a făcut atât de mare, cu plete lungi albe-gri, vârfuri cafenii de la noroi, și mi-a ajuns aproape până la bărbie, și l-am iubit

infinit

Puiul de cățel care a murit la un an după, în miezul iernii, ghemuit printre niște cojoace în coridorul bucătăriei de-afară, pentru că într-o gospodărie cu o sută de-animale nu există conceptul de-a duce câinele la veterinar

și asta nu înseamnă că nu contează și asta nu înseamnă că nu contează și asta nu înseamnă că nu contează // e doar o altă orânduire a lucrurilor

Iar medic veterinar în sat exista, avea cabinet chiar la policlinică, și scopul lui era să aibă medicamente pentru boli de găini, pentru vaci, pentru porci, pentru găște și rațe, pentru capre, poate și pentru oi

Ziua în care mama era în spital și m-a sunat, și mi-a făcut instructajul tăierii unei găini: o prinzi, o aduci pe buturugă, îi fixezi capul, apeși, tai, nu eziți. Se zbate cât se zbate până se oprește. O bagi în apă clocotită, o cureți de pene, o desfaci și o cureți intern, mațele le dai la câine. O împarți pe bucăți. Jumătate la congelator, jumătate la fiert. Pui legumele tăiate mărunt, numa' cartofii cuburi mari. Măine dimineată vii cu supa la mine. Am scos găina, cuțitul, i-am fixat capul, a cotcodăcit, s-a zbuțumiat, m-am uitat la ea, îi ieșeau ochii ăia spălăciți din orbite, n-am putut. Am chemat vecina s-o taie și nu m-am uitat și supa, supa a ajuns în borcan caldă-călduță la mama, cu primul autobuz de la 7

Faptul că de multe ori toate scuzele noastre de ce mâncăm animale nu au cum să țină, să contrabalanseze greutatea unei vieți luate; și cum ar putea?

În special dacă nu avem credințe creștine că așa le-a dat Dumnezeu sau credințe antropocentrice că tot ce nu e om există spre folosul acestuia

Faptul că e atât de greu spre imposibil să-ți
asumi o responsabilitate aproape ortodoxă pe
viață de-a nu te atinge în niciun fel utilitar
de animale și ușor devine presiune, restricție,
și ușor îți construiești calea spre rebeliune
împotriva ei; în special când lumea în care
ești te formează; și lumea unde animalele
sunt mâncare e cultura noastră,

animale-mâncare ușor de găsit la orice masă de
familie și colț de bulevard, bucăți de-animale
tocate, pisate, prăjite, fierte, uscate, afumate
peste tot

și atât de ușor de mâncat,
ca și cum ai spune bună ziua

Așadar: faptul că e bine oricât faci, că pedeapsa
și rușinea și vina n-ajută pe nimeni și nici
nu ne fac mai buni, că oricât de mult și de
des nu folosești animale, chiar dacă renunți
uneori din diverse motive – e deja bine

Faptul că responsabilizarea individuală e totuși
foarte puțin spre deloc relevantă în comparație
cu scara imensă la care se desfășoară industria
cărnii și cu cât profit se scoate din ea

Faptul că reproducerea animalelor pentru
consumul uman la scară industrială este

a doua sursă principală de emisie a gazelor cu efect de seră, după combustibilii fosili

Adică faptul că industria animalieră este printre cauzele principale ale crizei climatice

Faptul că oricâte sute și mii și zeci de mii dintre noi am deveni vegetariene și vegani, tot nu s-ar opri această mașină de tocat uriașă a profitului și miliarde de ființe ar continua să fie omorâte zilnic oricum și singurul mod de a o încetini cu adevărat ar fi o serie de schimbări aplicate sistemic, global

Adică toată energia pe care o depunem să convingem o persoană să nu mai mănânce ar ajuta mai mult dacă ne-am organiza politic spre împiedicarea, prin orice metodă, a răspândirii acestor industrii gigantice

Tendința de a te atașa de animale și faptul că la țară e imposibil să existe animale de companie. Trebuie să înveți să le tratezi ca fiind multe și înlocuibile, toate dispar până la urmă

Faptul că am zis mereu că sunt *dog person* și urăsc pisicile (până la pisicile cu care locuiesc acum, ele sunt vtm), dar dacă stau să mă gândesc am fost singura persoană

din casa noastră care nu a dat cu piciorul în mâța tărcată cât să o zboare peste gard. Pisicile, dacă nu mănâncă șoareci, nu mai au niciun scop utilitar în gospodărie. Numa' ți se-ncurcă printre picioare când ai treabă. Convingerea adulților din familie și din sat că o pisică e invincibilă, cade-ntreagă de oriunde ai arunca-o. Îi strecuram mâncare la buza grădinii, mă puneam în pirostria la un metru de ea și o priveam. Mișcările ușoare din adâncitura burții, pașii atenți, câteva cercuri precaute în jurul bucății de pâine cu smântână, frica, apoi mâncatul disperat, hămesit, totul deodată, ochii ridicați din când în când, căutat toate pericolele, lins pământul și fuga, ghemul tărcat acum era acum nu mai este, mă uitam la pata umedă rămasă în loc, mi se părea o ființă atât de neînțeleasă și stranie

Faptul că își făcea singură rostul pisica, faptul că nu era prinsă-n cușcă. Picioarele încasate – prețul ei pentru libertate. Cred că eram curioasă în legătură cu ea pentru că ieșea din tabloul animalelor asuprite; n-avea stăpân, deci existența ei, în cultura umană

rurală unde nu exista rolul de *pet*, era una
mereu liminală

Seara în care lucram la supermarket și mi-a
cerut cineva 200 g de salam de vită și mi-am
amintit de Steluța, vaca noastră cu care-am
locuit șapte ani, culoarea ei cărămizie cu mici
pete albe și fața, fața aia imensă pe care-o
vedeam zilnic, ochii largi, oceanele lor, nasul
ud peste care-mi puneam toată mânuța și
mai rămânea loc pentru una, fruntea mea
mică lipită de fruntea ei cât pământul, tot
pământul meu stabil de sub picioare, Steluța,
mi-a arătat mereu un soi de tandrețe pe care
nu o vedeam vreodată la oameni, și nu îmi
datora nimic și nu îmi datora nimic și

Seara aia în care tăiam salamul și mi-am amintit
cum am vândut-o când ne-am mutat la oraș,
cum nu voia să se urce în mașina aia mare,
cum împinsă mergea cu capul întors doar
spre noi, cum plângeam pe mijlocul uliței,
cum plângea și ea sunt sigură că plângea, și
ziceau că nu prea mai era bună de lapte și
doamne, dacă noii stăpâni au dat-o la carne?
Dacă Steluța e ce tai acum cu cuțitul prin
acest salam roz și neted?

Faptul că responsabilizarea individuală nu
rezolvă aici mare lucru și poate că nu oprește
nici 5 % din acele industrii imense
Însă dacă te gândești la animale în sensul
de vieți, vieți unice, atunci fiecare viață
nemâncată are totuși un sens, chiar dacă e
una din miliarde și miliarde și miliarde
Această ambivalență afectivă, din nou: chiar
dacă e în mare parte degeaba (cum poate fi
o viață degeaba?), chiar dacă e doar ca să te
simți mai bine cu tine, măcar tu,
măcar tu ai lăsat-o în pace
Și totuși, să nu te oprești, să nu mă opresc,
să nu ne oprim în blazarea călduță că noi
nu mâncăm deci noi suntem oamenii buni,
pentru că fermele, pentru că abatoarele,
pentru că hipermarketurile, pentru că
lanțurile globale de fast-food, pentru că
marile corporații sigur nu se vor opri
niciodată
de la sine

